

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thronus Dei Maria Deipara

Spinelli, Pietro Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1696

Virginem Deiparam ob doloris gladium, qui in Christi passione ejus animam pertransiit, Martyrium præmium assecutam, eaq[ue] de causa diem sabbati illi dicatum & insignis quoque ejus constantia ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46853)

corripiebatur Christus, Christi dolore corripiebatur Mater: dolebat enim Mater suum dolorem doleri à filio; dolebat contra Christus suum dolorem doleri à Matre: ita denique alter suo dolore alterius dolori mutuo respondebat, ut in plurimos uterque dolores exardescere: & quanquam in nobis quippe parvo, & imbecilli ingenio tam multi reflexus locum fere non habeant, sed ad primum fere cōgressum finiri, atque deficere soleant; tamen ut perspicacissima est intelligendi vis, atque intimè, quicquid obicitur penetrat, ita plurimi emanent reflexus necesse est. Quare in Christo Domino ac sanctissima eius Matre propter excellens utriusque ingenium, & præstantissimam intelligendi virtutem, in numerum longè majorem reflexus ejusmodi excreverunt. Et S. Brigitta lib. 1. Revela. cap. 35.

3. Brigitt.

Ego, inquit B. Virgo, stabam vicinior cruci: *Applausus, & sicut hoc gravius pungit quod vicinior est. cordis; sic dolor eius gravius erat, et a ceteris mibi: cumque respexisset ad me de cruce, & ego ad eum: visus de oculis meis quasi de venis lachryma exibat, & cum ipse me cerneret dolore confectam in tantum amaricabatur de dolore meo, quod omnium dolor vulnerum suorum erat quasi sopitus sibi pro dolore meo, quem in me videbat: propterea audacter dico, quia dolor eius erat dolor meus, quia cor eius erat cor meum.* hæc S. Brigitta.

Ex hac compassione Virginis plurimum utilitatis ad nos pervenit, nam Carthusianus in Cant. 7. art. 24. Virgo, inquit, compassione præcordialissima in filij sui passione meruit, & obtinet nobis pauperibus, & pusillis fructum, virtutem, & meritum passionis filij sui. sic Carthusianus.

Ex hac compassione Virginis quæ utilitas ad nos dimanat. Carth.

VIRGINEM DEIPARAM OB DOLORIS GLADIUM, qui in Christi passione eius animam pertransiit, Martyrum præmium assecutam, eaque de causa diem Sabbati illi dicatum, insignis quoque eius constantia tempore Dominicæ Passionis, cui omnium primæ Christus ab inferis redivivus apparuit.

C A P V T X I.

Virginem decus Martyrum & plus quam Mariæ esse antioritate. & rationibus comprobatur. Bernard. Soporon. Ildesons. Bernard. Richard. Anselm. S. Brigitta Ratio Sophronii. Ildesonsi. & Bern.

PROPTER summum in Christi passione Virginis dolorem factum est, ut Ephræm oratione de Deipara, Decus martyrum eam vocet. & Bernardus sermone signum magnū, inter duodecim stellas coronæ Virginis receniat martyrium cordis eius. & Sophronius sub nomine Hieronymi sermone de Assumpt. Ildesonsus sermon. 2. de Assumpt. Bernardus loco citato. Richardus in 3. dist. 33. articulo. 4. quæstion. 6. ad 4. & alii, Virginem plusquam martyrem appellare non dubitent, quod etiam insinuat Anselmus de excellent. Virg. cap. 5. in P. vel. B. Brigittæ lib. 1. cap. 25. loquitur C. ad Matrem, Testimonium, inquit, perhibeo tibi, quod tu in passione mea plus fuisti, quam martyr, & hoc quidem tum quia ex Sophronio, Ildesonso, & Bernardo reliquorum Martyrum dolor in carne longè minor fuit, quam Virginis in anima, quam totam pertransiit, & possedit vis doloris, anima verò spiritualis cum sit, acutior etiam

doloris sensu afficitur, tum etiam, quia ex Anselmo martyrum præstantia hoc elucet, quod corpus pro Christo fortiter prodigant, exponendo illud doloribus, cruciatibus, & neci, sed cum dolor, qui ex amissione alicuius rei proficiscitur, a motu respondeat, quo eandem rem prosequimur, ut cap. superiori dixi, nullus martyrum ita vitam propriam, sicut Virgo sanctissima vitam filij dilexit, quare ex filij nece maiorem, quam illi ex propria dolorem perferent.

Sanctus Antoninus 4. parte titulo 15. cap. 24. §. idem sentit ac probat eleganti ratiocinatione. Dationi, inquit, anima debetur aureola martyrii, ergo dationi pretiosissima anima, & dilectissima debetur pretiosissima aureola martyrii: sed beatissima Virgo dedit pretiosissimam, & dilectissimam animam, id est, vitam filij, ipsa enim in infans cum plus dilexit animam, id est, vitam filij, quam B. Petrus animam, id est, vitam sui ipsius: fuit etiam pretiosissima vita filij, cum pretium fuerit totius mundi; ergo & habet pretiosissimam aureolam martyrii. Alia ratio, dolor nascatur ex amore, ut quantum qui plus amat tā-

Anselm. Aug. Phil. S. Antonius Ratio car. Deipara debetur Aureola Martyrii. Anselm. Albi.

id plus doleat de amissione eius, dolor autem Sanctorum in martyris eorum causabatur à natura propter separationem animæ à corpore: dolor autem B. Mariæ à natura & gratia, sed major etiam à gratia, quæ à natura, ergo improporcionabiliter major fuit dolor eius in passione filij quàm martyræ eiusq; in sua passione. hæc tenus S. Antoninus.

Aliaratio Ad hæc, Martyres passi sunt in propria carne, quæ interdum fuit illis occasio, & peccandi illecebra, quæ etiam repugnat, & concupiscit adversus Spiritum, quàm iusti odio sancto prosequentes, cum Apostolo castigant, & in servitute variis mortificationibus redigunt, ac propterea minus timentur, cum à tyrannicis eorum caro tormentis subjicitur, ac retunditur. scientes præterea, ex Apostolo 2. Corin. 4. quia quod in presenti est momentaneum, & leve tribulationis nostræ supra modum. in sublimitate æternæ gloriæ pondus operatur in nobis. quare Magnus Basilius teste Nazianzeno orationem in laudem Basilii cuidam præfecto nomine Modesto, ad Arianam impietatem eum sollicitanti; cruciatuq; & mortem minitanti, eum multa fortiter respondisset, quibus nihil ejus minas facere ostendebat, adiecit hæc verba: Mori beneficium loco mihi erit, citius enim me ad Deum transmittet, cui vivo. & munere meo fungor, maximeque ex parte mortem obii, & ad quem iam prædum propero. sic ille. Hinc est, quod viri in charitate perfecti, ut verbis utar August. tract. 9 in Epistolam I Ioan. patienter quidem vivunt, sed delectabiliter moriantur. Ex quo illud est desumptum, quod de Sanctis dici solet; eos vitam præsentem habere in patientia, & mortem in desiderio iuxta illud Apost. Phil. 1. Cupio dissolvi & esse cum Christo.

Magnus Basilius. At Virgo sanctissima acerbissimo dolore torquebatur ex compassione filij propter necem, & atrocissimos cruciatu, quos non ut martyres propter animæ suæ beatitudinem consequendam, qua jam perfectissimè Christi anima perfruebatur, sed propter nos homines, & propter nostram salutem persevebat in carne sua innocentissima ex eiusdem Virginis visceribus accepta, quæ spiritui perfectè fuerat semper subjecta, per quam tot bona ipsa Virgo consequuta erat, quamque tantopere diligebat: ideoque in filij cruciatibus majori, quàm martyres in suis, dolore angebatur, & quidem ita vehementi, ut satis superque potuerit ex Anselmo loco citato, & Alberto super Missus

Philipp. 2. est, & S. Bernardino tom. 3. ferm. 2. de glorioso nomine Mariæ act. 2. cap. 4. vitam illi adimere, nisi peculiari filij ope confirmaretur. Adde in martyribus charitatem, qua erga Deum flagrabat, illorum tormenta magna ex parte lenivisse, ideo S. Agatha lætissimè & gloriantur ibat ad carcerem, quasi ad epulas invitata. Sancti quoque Marcus, & Marcellianus, ad stipitem alligati pedibus clavis confixis ad iudicem. Nunquam, inquit, tam jucundè epulati sumus, hac libenter Iesu Christi causa perferimus, in cuius amore nunc fixi esse cepimus, & Marusinam tamdiu nos hic pati sinat, quamdiu hoc corruptibili corpore vestiti erimus. & S. Tiburtius candentes carbones nudis pedibus premens dicebat, Pruna mihi flores videntur. At contra charitatis magnitudo in Virgine dolorem non leniebat, sed eadem proportionè augebat; quod & ratio ipsa ostendit, sicut enim leve est pati propter eum, quem summè diligis; ita valde grave, & peracerbum est aspicere eum, quem summè diligis indigna patientem.

est, & S. Bernardino tom. 3. ferm. 2. de glorioso nomine Mariæ act. 2. cap. 4. vitam illi adimere, nisi peculiari filij ope confirmaretur. Adde in martyribus charitatem, qua erga Deum flagrabat, illorum tormenta magna ex parte lenivisse, ideo S. Agatha lætissimè & gloriantur ibat ad carcerem, quasi ad epulas invitata. Sancti quoque Marcus, & Marcellianus, ad stipitem alligati pedibus clavis confixis ad iudicem. Nunquam, inquit, tam jucundè epulati sumus, hac libenter Iesu Christi causa perferimus, in cuius amore nunc fixi esse cepimus, & Marusinam tamdiu nos hic pati sinat, quamdiu hoc corruptibili corpore vestiti erimus. & S. Tiburtius candentes carbones nudis pedibus premens dicebat, Pruna mihi flores videntur. At contra charitatis magnitudo in Virgine dolorem non leniebat, sed eadem proportionè augebat; quod & ratio ipsa ostendit, sicut enim leve est pati propter eum, quem summè diligis; ita valde grave, & peracerbum est aspicere eum, quem summè diligis indigna patientem.

2. Ex his omnibus licet inferre Virginem Deiparam etiam si mortem actu non pertulit, propter præparationem tamen animi, qua tempore crucis ex Ambrosio, & Ildefonso locis citatis se efferebat persecutoribus, nec peremptorem metuebat, & propter intimos & ingentes cruciatu, quibus ex Christi passione ejus anima supra omnes martyres est transfixa ex Theologorum sententia, præter gloriam essentialem, quam horum cruciatuum perfectione est consequuta, ornatum quoque quendam accidentialem esse adeptam, veluti insignem quoddam suæ præstantissimæ charitatis, & fortitudinis, quod nonnulli vocant verè, & propriè Aureolam martyrii super omnes martyres. ita loquuntur S. Antoninus par. tit. 15. cap. 24. §. 1. & cap. 36. §. 1. & Actor supplementi Gabrielis in 4 dist. 49 quest. 4 art. 3. dub. 2. noster Salmeron tom. 10. tract. 51. & Viguerius in suis Instit. cap. 14. §. 3. versic. 2. Cuius rei ratio est, quia verè est ex Anselmo mortua fuisset, nisi à Deo præservata esset, præservatio verò sicut non abstulit meritum, ita nec præmium, & ideo concludit Viguerius adeptam esse excellentius præmium, quàm sit Aureola martyrii. Alii verò id insignem dicunt esse quippiam Aureola illa excellentius, quod verius, & magis propriè dici existimat Suarius tom. 2. in 3. p. disp. 21. sect. 4. Quod si de S. Mart. Ecclesia illud canit. O

S. Bernardino
dinus.
Ultima
ratio
Martyrii
in tormen-
tis lætissimè
S. Agatha
Virgo, &
marc.
SS. Marc.
& Mar-
cellianus
S. Tiburti-
us
Virg. habu-
it marty-
rii insi-
gne Aureo
la marty-
rii excel-
lentius
Ambros.
Ildefonso.
S. Anton.
actor sup-
plom. Gab-
riel.
P. salmer.
Viguer.
Anselm.
Suarius.
Offic. Eccl.
sacra-

sacratissima anima, quam & si gladius persecutoris non abstulit; palmam tamen martyrii non amisit: quanto verius de sanctissima Dei Genitrice id merito dici poterit; ut ex iis, quæ hætenus differuimus constat,

Sabbatum cur Virgini dicatur.

Quocirca Ecclesia, quæ martyrum dies Nates, quibus pro Christo mortem fortiter opterierunt, anniversaria tantum celebritate veneratur; Deiparæ non tantum anniversarium, sed singulis hebdomadis diem Sabbati perpetua religione consecrandum decrevit: idque merito, nam ut cæteras hujus rei rationes nunc præteream, quas fufius cap. 29. afferemus, Virgo beatissima die Sabbati post parascenon martyrium cordis pertulit acerbissimum, ita ut plusquam martyr, quemadmodum ex citatis Authoribus vidimus, dici possit; eo enim die filii præsentia destituta, cujus corpus in sepulchro jacebat exanimæ memoria quoque repetens, quæ pridie ab impiis fuerat ille perpeffus incredibili mærore afficiebatur usque ad Christi resurrectionem: quam tertia die viva, ac firmissima fide expectabat: Ideoque ad unguendum sacratissimum Christi corpus ipsa tamen plus pietatis haberet, cum aliis tamen mulieribus non venit: Quia, inquit Bernardus lib. de Pass. cap. 2. Frustra putabat eum ungi, quem resurrecturum sciebat: neque, ut ait S. Antoninus 2. part. histor. titul. 5. capit. 7 § 1 quarebat visentem cum mortuis, de quo Angelus Luca 24. piæ illas mulieres arguebat: quocirca eam à mortuis redivivum omnium prima videre meruit, ut infra uberius dicemus.

Bernard.

S. Antoninus.

Luc. 24.

Obiectio Bernardi contra prædicta, & eiusdem responsio Bernard.

Obicit sibi Bernardus sermone Signum magnum: non fuisse adeo vehementem Virginis dolorem in passione Christi: & simul etiam eleganter respondet in hunc modum: Sed forte, inquit Bernardus, quis dicat, Nunquid non cum Virgo præscierat moriturum? Et indubitanter; Nunquid non sperabat continuo resurrecturum? Et fidenter. Super hac doluit Crucifixum, Et vehementer. Alioquin quis tu frater, aut unde tibi hæc Sapiencia, ut mireris plus Mariam compasentem quam Maria filium passentem: Ille enim morti corpore potuit, ista commori corde non potuit? Fecit illud charitas, qua maiorem nemo habuit: Fecit & hoc charitas: cui post illam similis altera non fuit. hæc Bernardus.

Virginis dolores ex præsentia Christi

3. Sed illud silentio præteriri non potest: dolorem Virginis non fuisse ad breve tempus, nec durasse solum tempore ipso, quo Christus actu patiebatur: sed fuisse diuturnum, mixtum

à Christi infantia. De quo audiamus Rupertum in Cant. cap. 1. super illa verba: *Fasciculus myrrha dilectus meus mihi, inter verba mea commorabitur; botrus Cypræ, &c.* introducit enim Virginem loquentem: *Nolite, inquit, solum attendere horam, vel diem illam, in qua vidi talem dilectum ab improbis comprehensum, male tractari, scilicet illudi, spinis coronari, flagellari, crucifigi, felle, & aceto potari, lanceari, mori & sepeliri: Nam tunc quidem gladius animam meam pertransiit: sed antea quam sic pertransiit, longum per me transitum fecit: Prophefissa namque eram, & ex quo Mater facta sum, scivi illa passuram. Cum igitur carne mea taliter progenitum, talem filium meo fovarem, ulius gestarem, uberibus lactarem, & talem eius futuram mortem semper præ oculis haberem, & prophetica immo plusquam prophetica mente prævidere, qualem, quasentem, quam prolixam me putatis niam doloris pertulisse passionem? Hoc est quod dico: Fasciculus myrrha dilectus meus mihi, inter verba mea commorabitur: O commoratio dulcis quidem, sed plena gemitibus inenarrabilibus: ad ubera deforis cingebatur, & iudem lactabatur uberibus, simulque inter ubera intus in corde præscio futurorum semper patiebat: quali esset morte moriturus veruntamen quia sciebam quod esset resurrecturus, & ultra non moriturus, botrus Cypræ erat; huius enim præsentia dulcis erat: Idem super illud Cant. 4. Capilli tui sicut græges caprarum: loquens ad Virg. Tu quoque longam in cogitationibus tuis præscia futura passionis filii tui pertulisti martyrium: sicut illi, qui evicerunt in molis, & pellibus caprimis, diu egentes, angustiati, afflicti. ita Rupertus His, quæ Rupertus dicit connotat revelatio S. Briggittæ in sermone Angelico c. 16. & 17. vbi Virginem non latuisse, imò clarior scivisse ait, quæ Prophetæ de Christi passione tam multa etiam in particulari vaticinati fuerit, ideoque quando Christum videbat & pannis involuebat, statim occurrebat corpus illud sanctissimum flagris lacerandum, manus, & pedes clavis perforandi, & reliqua, quæ ibi singillatim periequitur.*

Ad hæc aliorum Martyrum cruciatus eorum morte terminantur: at Virgo sanctissima post Christi Domini mortem, & resurrectionem quam diu vixit (vixit autem multos annos, vt cap. sequenti dicemus) Christi passionis memoria: (quæ ei præsentissima erat, quod illi interfuisset) mirum in modum angebatur; atque ita in lib. 6. revel. S. Briggittæ cap. 61. loquens S. Briggittæ B. Virgo

B. Virgo dixit: *Omni tempore, quod post Ascensionem filii mei vixi, visitavi loca, in quibus ipse passus est. Et mirabilia sua ostendit: sic quoque passio sua in corde meo fixa erat, quod si ve comedebam, si ve laborabam, quasi reens erat in memoria mea. hæc ibi. Si enim Bernardus serm. 43. super Cant. enarrans illud Cant. 1. Dilectum meus mihi inter ubera mea commorabitur: sic hortatur omnes: Hunc myrrha, inquit, tam carum fasciculum de principatu tuo pectoris, nec ad horam patiaris auelli; amara illa omnia, qua pro te Christus pertulit, semper in memoria retinens, et assidua meditatione revolvens; et ego fratres ab inuentu meae conversatione pro acervo meritorum qua mihi deesse sciebam, hunc mihi fasciculum colligere, et inter ubera mea collocare curavi, collectum ex omnibus anxietatibus, et amaritudinibus Domini mei, primum videlicet infantiliu illarum necessitatum, deinde laborum, quos pertulit in predicando, fatigationum in discurrando, vigiliarum in orando, tentationum in ieiunando, lacrymarum in compatiendo, insidiarum in colloquendo, postremo periculorum in falsis fratribus conuictorum, spursorum, colaphorum, subsannationum, exprobrationum, clavorum, horumque stimulum, que in salutem nostri generis sicut va euangelica copiosissime noscitur pertulisse. & mox: Nemo tollet hunc fasciculum a me, inter ubera mea commorabitur. Hac meditari dixi Sapientiam. sic Bernardus. Quanto majori studio B. Virgo hunc myrrha fasciculum recentissima memoria suæ menti altè impressum, inter ubera sua intellectus, & voluntatis, per meditationem scilicet, & compassionem iugiter gestabat, nec à se patiebatur auelli.*

4. Et quoniam hucusque egimus de dolore acerbissimo Virginis in passione Christi Domini, non videtur alienum hic referre non minus piam, quam veram contemplationem S. Bernardini Senen. tom. 3. serm. 6. art. 2. c. 2. ubi agens de martyrio, cui se Deo obtulit B. Virgo quando concepit filium; dicit B. Virginem consensisse ad concipiendum filium Dei ex his castis visceribus passibilem, & pro peccatis omnium moriturum in cruce: Hac, inquit, Virgo se obtulit ad illam inestimabilem mortem, et ad illud ineffabile incendium, quo in ipsa Christi conceptione tota fuit succensa, si enim ante hoc ipsa pro cæteris fuit præpta ad exponendum se omni morti, et martyrio propter Deum, quanto incomparabiliter in hac hora, si etiam omnes qui per Baptismum introeunt statum Christi, con-

sepulti sunt, secundum Apost. Col. 2. per Baptismum in morte et crucifigitur vetus homo eorum, quod magis Virgo cum Christo crucifixus est in hora iustæ conceptionis. & paulo inferius. Exposuit etiam se Virgo confusum, qua posuit. itaque de adulterio concepit, traduci, concludit denique S. Bernardi. In signum igitur quod crucifixus crucifixum concepit, ordinauit summa sapientia Dei, quod eodem die Christum concepit, quo etiam fuit passus. ita S. Bernardinus.

Sanè eadem die siue spectes feriam hebdomadæ, siue diem mensis, Christum conceptum fuisse, et crucifixum, complurium eruditorum sententia est. Quæ & confirmari potest ex Zach. 3. cap. 3. ubi Dominus agens de Christo, ut homo est sub typo lapidis habentis oculos septem subdidit, Ecce ego calabo sculpturam eius, ait Dominus, et auferam iniquitatem terræ in die una. quasi dicat, Ego ipse corpus Christi formabo in utero Virginis, & eodem die post aliquot annos per crucem delebitur iniquitas terræ. Et in die traque enim dies, ex Chrysostomo ho. de Nat. S. Io. Baptist. dies cæna pura (ut eius verbis utar) fuit, in qua luna decima quarta occurrit, quoniam etiam in feriâ sextâ quâ diè veneris dicimus, incidit iuxta auctores supra citatos, Annunciatio Virginis, & in eundem hebdomadæ diè Christi Domini passio, & tã Annunciatio quam etiã passio in diè 25. Martij inciderunt, & quidem passionem Dñi feria 6. factã fuisse, ex Evangeliorum historia, & Ecclesiæ traditione habemus. Quod verò die eadem fuerit Incarnatio, plerique colligunt ex supputatiõne tabularum astronomicarum, & præterea, quia ut in 6. Syn. c. 8. dicitur, Natiuitas Domini in diem dominicum incidit. quod & S. Bonauen. affirmat in Medi. c. 7. ex reuel. quadã, & Baron. in notis martyrol. 25. Dec. & Perer. to. 1. in Gen. Ex quo rursus colligunt, Annunciationem Virginis præcedenti Martio fuisse feria 6. Præterea die 25. Mart. quo in Ecclesia celebratur Incarnatio, seu Vir. Annunciatio, fuisse etiã Dñi passionem, tenet Aug. l. 4. de Tri. c. 5. Sicut, inquit, à maioribus, traditum suscipiẽs Ecclesia custodit auctoritatis, 8. n. Calen. Apr. conceptus creditur, quo et passio monumentum nouo quo sepultus est ubi erat mortuorum positus nec ante, nec postea, congruit uterque Vir. quo conceptus est ubi nullus seminatus est mortuum, autem traditur 7. Cal. Ian. hæc Aug. quod etiã alibi docet. his astipulatur Martyrologium ubi 25. Martij ponitur commemoratio Sancti Latronis, qui Christum in cruce

Colof. 2.

Zach. 3.

Annunciatio Virginis et Christi passio in feriam 6. et in die 25. Martij incidit. Chrysostomus.

6 Synod. Bonauen. Baronius Pererius. Baronius tom. 1. Annal. anno Christi 34. fol. 186. Augustinus.

Ioan. 19.

Martyr. Rom.

S. Bern. Cant. 1.

Virginis sensus in Annunciatione circa omnes dolores Christi fuerit ex S. Bernardi no.

Beda.

cruce confessus est; & vt refert Beda de ratione temporum cap. 28, & 45. plures Ecclesiæ Magistri, & Doctores Ecclesiastici tradiderunt Christum passum die 25. Mar. Scio ab alijs Domini passionem in alium diem referri: nobis satis sint quæ attulimus occasione eorum quæ S. Bernardinus dicebat. Qui plura desiderat in eandem sententiam, legat Baronium ad annum Christi 34. & Suarium tom. 2. in 3. part. disp. 40. sect. 5.

Baronius. Suarius.

Virginis in perferendis cruciatibus maximis fortitudo. Ioan. 19.

Quod autem spectat ad Virginis fortitudinem eximiam, atque inuictum animi robur in filij cruciatibus, quibus intererat, perferendis; quod erat alterum ex ijs, quæ initio superioris cap. proposuimus, in hac Virginis iuxta crucem filij præsentia animaduersione digna certum est in Christi passione Virginem suæ fortitudinis argumenta nec pauca, nec exigua dedisse.

Luc. 2. Anselm.

Primum enim licet acerbissimè dolore ex compassione Christi filij vnici, & dilectissimi; quem tot opprobrijs, & tormentis ad mortem vsque conflari intuebatur, ita vt Virginis dolor martyrum cruciatus excefferit: quippe qui instar gladij acutissimi eius animam iuxta Simeonis prædictionem transueberat; ex eoq; dolore, vt supra ex Anselmo, & alijs docuimus, nisi à Deo confortata, mortua fuisset. Hunc tamen, tantumq; dolorem ea animi fortitudine pertulit, vt nihil egerit dignitati suæ personæ indecorum, aut rationi dissonum, nihil quod non summam animi moderationem, atque constantiam præferret: neque sensuum defectum, aut perturbationem: neque

Virgo spasmus ut vocant, non est passa. Caiet. opusc. de spasm. illi B. Virginis mores. Suar. tom. 2. in 2. par. disput. 4. sect. 2. & disput. 41. sect. 2. Ioan. 19. Ambros.

quem vocant spasmus, est passa: hæc enim ex complexionis debilitate, vel ex inordinata, ac vehementi commotione, ac tristitia euenire solent, quod derogaret excellentiæ Virginis, ac perfectio dominio, quod super omnes actus, & potentias suas habebat. Quod si aliqui Auctores, pij & pictores etiam contrarium interdum significant, per quandam exaggerationem ad vehementiam doloris in Virgine exprimendam intelligi debent. Cæterum vehementissimum eius dolorem, ac lachrymas, cum quadam oris grauitate, & cum rationis moderatione coniunctas fuisse, satis indicat Euangelista cum refert eam iuxta crucem filij non iacentem, aut sedentem, sed stantem, quasi omnibus angustijs, animi magnitudine superiorum, quod notat Ambros. in orat. in obitu Valentiniani, *Stabat, inquit, & S. Mater iuxta*

crucem filij, & spectabat Virgo vniuersi passionem, stantem illam lego, sicut non lego. Idem de Inst. Virg. cap. 7. Stabat ante crucem Mater, & fugientibus viris stabat intrepida. hæc Ambros. Et Simon Metaphra. orat. de vita & dormi. Deip. Dicunt, inquit, hi, qui de his rebus tractarunt, eam ab initio usque ad finem se fortiter, & constanter gessisse; honestè quidem, & non indecore videntem motu animi; factis tamen se ostendentem Matrem, sed omnino matrem illius, qui amico mortuo, & ostendit amorem, & motum animi certis finibus continuit. ita Metaphra. Bernard. de Lament. Virg. Mariæ: Non credo, inquit, plene enarrari, vel meditari posse dolorem Virginis, nisi tantum fuisse credamus, quantum unquam dolere potuit de tali filio talis mater: Veruntamen verum erat amoris, & meroris continens modum: non desperabat, sed pie & iuste dolebat, sic ille.

Metaphra.

Bernard.

Quoniam igitur in tot atrocissimis filij sui tormentis, atque opprobrijs nulla ratione, neque animo, neque corpore ab eo distrahi, vel diuelli potuit; hoc factio certissimam suam fidem S. Elisabeth ore laudatam, & insignem de filio existimationem, eximium quoque erga eundem amorem testatissimum omnibus abundè fecit. verissimum enim est illud Ecclesiæ. *Si possides amicum in tentatione, posside eum; quasi dicat, amoris, & fidelitatis amici in rebus aduersis periculum esse faciendum. Neque enim Virgo sanctissima erubuit crucem, & ignominiam Christi, neque timuit Iudeos, & alios Christo insultantes; etiam si Mater esset eius, quem tam hostili, ac pertinaci odio prosequerantur, quin publico ac conspicuo loco, abique vlla animi deiectione iuxta eius crucem stare parata, quicquid opis posset filio præstare. & sanè gratum fuisse Christo hoc Virginis obsequium, illud argumento est, quod Christus in tanta dolorum acerbitate curam eius gessit, eamq; discipulo, quem singulariter diligebat, commendauit, idq; Virgini illis verbis significauit, *Mulier ecce filius tuus, tacito Matris cecinit Baptista Mantuan. libro 3. Partheniæ:**

Virginis iuxta crucem stantem, & cetera singularia. Luc. 2. Ecclesiæ. Amicus in rebus aduersis probandus.

Ioan. 19.

Baptista Mantuan.

Talibus admonuit matrem sine nomine matris, Ne materna piùm laceraret viscera nomen. Hanc piam Christi erga matrem sollicitudinem Ambros. in Epist. ad Ecclesiam Vercellensem in fine mirificè extollit, Nam si religiosum, inquit, est, quod lastroni donatur venia, mulier

Ambros.

Virg. iuxta crucem.

in idu
no bene-
pla-110
summa c8
formuat.

multo liberioris pietatis est, quod a filio mater
tanto affectu honoratur; Ecce, inquit, filius tuus,
ecce mater tua. Testabatur de cruce Christus &
inter matrem atque filium dividebat pietatis of-
ficia, condebatur Dominus, non solum publicum, sed
etiam domesticum testamentum; hoc eius te-
stamentum signabat Iohannes dignus tanto testa-
mento testis, bonum testamentum non pecunia, sed
vita aeterna, quod non aramento scriptum est, sed
spiritu Dei visus, qui ait, Lingua mea calamus
scribae velociter scribentis. Sed nec Maria minor,
quam Christi mater debebat. Fugientibus Apo-
stolis ante crucem stabat. & pius spectabat oculis
filii vulnera, quia expectabat non pignoris mor-
tem, sed mundi salutem: aut fortasse puta cogno-
verat per filij mortem mundi redemptionem, Au-
la regalis etiam sua morte putabat se aliquid pu-
blico addituram muneri, sed Iesus non egebat ad-
iutore, qui omnes sine adiutore servavit: unde &
dicit, Factus sum sicut homo sine adiutore inter
mortuos liber, suscepti quidem affectum parentis,
sed non quasi alterius auxilium. Hanc imita-
mini matres sanctae, quae in unico filio dilectissimo
tantum matrem virtutis exemplum edidit, huc-
usque Ambrosius.

Psalm. 44

Psalm. 87

Virginis
ad pnen-
dam ani-
mam pro
filio prom-
pitudine.
Ambros.

Uldesof.

Metaphr.

Euthym.

Virginis
iuxta cru-
cem stan-

mo dolore afficeretur cum divino beneplaci-
to, quod Christi crucem decreuerat, habuit
considerabat enim & intus pendebat ex
Christi cruce, & passione maximam Deo glo-
riam, ipsi Christo corporis sui gloriam, & no-
minis exaltationem, hominibus graui daem-
onis leuitate oppressis, quos insigni charitate
prosequatur salutem, atque libertatem pro-
uenturam. Atque hoc eleganter indicat S.
Mechtildis libr. 1. reuelat. capit. 59. vbi vidisse
se narrat Seraphim ad salutandam B. Vir-
ginem venisse: Ob amorem, quo Deum, in-
quit, pra omni creatura in terris dilexit: quia a-
mor in passione unigeniti sui in ea tantum pra-
ualuit, ut omnem humanum affectum penitus
desuinceret, & extingueret, quia omni creatura
in morte filii Dei dolens, ipsa sola cum diuini-
tate immobilis, & gaudens filium suum pro mu-
di salute voluit immolari. haec illa: quibus ver-
bis non negat Virginem sanctissimam de fi-
lii morte doluisse: sed addit illam gauisam
de diuina voluntate (cui studebat esse con-
formis) quae executioni mandabatur. Et
Gerfon super Magnificat. dicit illam stantem
iuxta crucem habuisse altissimum actum o-
bedientiae offerendo filium Patri, & confor-
mando se in acerbissima filii morte cum di-
uina voluntate: neque enim minori fortitu-
dine praedita fuit, quam mater illa septem
Machabaeorum, de qua 2 Machab. 7. sic scri-
bitur: Supra modum autem mater mirabilis, &
bonorum memoria digna, quae perauit septem
filios sub vnius diei tempore conspicens bono ani-
mo ferebat, propter spem quam in Deo habebat
singulos illorum hor. abatur voce patriae fortiter
repleta sapientia, & feminea cogitationi, masculi-
num animum inferens dixit ad eos. & quae re-
quuntur. Neque minori constantia, quam S.
Felicis. Felicitas, quae hortante septem filii eius in fide
perseuerantes pro Christo varie sunt necati;
& quam S. Symphorosa, quae septem pariter
filii fidei magistra, & dux ad martyrium ex-
tigit. Aut mater Melithonis vnus ex quadra-
ginta militibus apud Caesaream Cappado-
ciae: quae, vt refert Basilus in orat. in 40.
martyres, filium multis cruciatibus affectum,
adhuc tamen viuentem, ad perseuerandum
hortabatur; & exunctum ad plaustra, qui-
bus lociorum martyrum corpora effereban-
tur adiecit. Aut matre Symphoniani adole-
scantis, cuius testium die 22. August. comme-
moratur, qui cum pro Christi fide duceretur
ad mo-

S. Mechtil

Gerfon.

2. Mach. 7

S. Felicit.

S. Sympho-
rosi mart.
Maer.
Basilus.

Sympho-
rosiani mar-
t. Mater.

ad mortem, matrem ita clamantem audiens: *Nate, nate memento aeterna vita, Caelum suscipe, & tibi regnantem intus, tibi enim vita non eripitur, sed constituitur in melius, fortiter Iesu Christi causa carnifici collum praebuit* Aut Sancta

S. Dionysia S. Maior. mater Victor.

Dionysia matre Sancti Maiorici, qui ex Victo relib. 7 de persecutione Vandalica in Africa sub Hunerico Vandalorum Rege Ariano, cum esset adolescentulus, ac tormenta paucesceret matris obtutibus, verbisque corroboratus, ceteris fortior factus, in tormentis reddidit spiritum: quem amplexata mater domi sepeliuit, & ad eius sepulchrum assidue orare consuevit. Cuius dies in Martyrologio recensetur die 6. Decembr. Aut matre Baruli pueruli, qui cum vna cum Sancto Romano Antiochiae tempore Galerii Imperatoris fidem Christi liberè confessus torqueretur, & potum petiisset, monitus est à matre cunctis audientibus, tempus illud non esse fitis extinguendae, sed fidei praedicandae, qui tandem verberibus caesus, iussus est decollari, Eius memoria in Martyrologio 19. Nouemb. agitur, cuius nobile certamen Prudentius versibus exornauit. & huicemodi fortitudinis sexcenta in lege Evangelica habemus exempla. Hinc etiam factum est, ut Deipara contra eos, qui mortem innocentissimi filii sui calumniis, & falsis delationibus procurarunt, & contra milites cum crucifigentes non fuerit per impatientiam commota, quod Bonauentura in Ipecul. cap. 4. sic probat: *Maria, inquit, interfectores filii sui nunquam odit, nunquam contra eos impatiens fuit: Nam si alij martyres patientissimi fuerunt in suo martyrio corporali, quanto magis martyr nostra* **MARIA** *in martyrio spirituali suo? sic Bonauentura.*

Martyrol. Rom. Mater Baruli mari. S. Romani M.

Prudent.

Bonauent.

8. Adde Virginem sanctissimam omnia Christi tormenta, vt ex S. Bonauentura, & Sancto Bernardo docuimus, libentissime in se suscepturam fuisse. Verum quanta fuerit haec conformitas Virginis cum Dei voluntate audiamus suis verbis Sanctum Antoninum egregie de hoc agentem 4. part. tit. 15. c. 41. §. 1. vbi etiam citat Anselmum: *Stabat, inquit Sanctus Antoninus, Beata Virgo Maria iuxta crucem sanctitate, & hoc tripliciter, primo fide eleuata, quam de Christi diuinitate fixam retinuit expectans indubie tertia die illius Resurrectionem in eius fidei signum in triuano hebdomada sancta officio, candela illa, reliquis extinctis, romanes accensa. Secundo, stabat peccato non*

S. Bernard

S. Antoninus.

*inclinata, non sedebat, non curua erat, sed stabat. Iacet qui in peccato per prauam operationem, sedet per mentis consensionem, inclinat per sensualium delectationem: at Virgo sanctissima, licet ab omni peccato immunis, tamen iam passionem experta est in morte filii, quantum unquam ullus martyr sustinuit in sua passione. Tercio stabat firma voluntati Dei conformans se sciebat Beata Virgo, quod Dei voluntas erat filium suum pati, & propter hoc in mundum venerat, & scriptura, qua sibi fatia nota erant, hoc pronuntiabant, qua sibi non poterant, & cum in omnibus requiem quaret, ut de ipsa canitur, qua non aliter verè quaret, & possidetur, nisi conformando se diuina voluntati secundum rationem, ideo stabat, non murmurabat, quod filius innocentissimus pateretur: non blasphemabat Iudaeos, quod ab eis, quibus tot fecerat beneficia, tam crudeliter tractaretur: Non vindictam à Deo petebat, quod illi à terra visus absterberentur ut merebantur: non capillos, vel vultum scindebat, quia vidua, & sine filio consolatore remanebat, sed stabat verè iusta, moesta, lacrymis plena, doloribus immerga. Anselmus o Domina quos fontes lacrymarum dicat erupisse de pudicissimis oculis tuis, cum attenderes unicum tuum innocentem coram te flagellari, ligari, m. a. l. i. & carnem carne de Deipara crudeliter a. s. s. e. c. a. r. i. & tamè ita diuina voluntati conformis fuisse, ut saluti humani generis ausidissima esses, ut dicere audeam quod si nullus fuisset reperiens, qui filium crucifigeret, ad hoc ut sequeretur salus hominum, & adimpleretur voluntas Dei secundum rationem, si copulasset, ipsa posuisset in crucem: neque enim credendum est minoris fuisse perfectionis, & obedientiae ad Deum, quam Abraham qui proprium filium obtulit Deo in sacrificium proprii manibus occidendum, & comburendum. Stabat ergo fixa in Dei voluntate. haecenus sanctus Antoninus, qui idem docuit loc. citat. c. 17. §. 4. Ideo Gerfon tractat. 2. super Magnif. affirmat de Virgine: *Quod ipsa, si Deus iussisset, crucifixisset, &c.* Item Sanctus Antonin. 4. part. tit. 15. c. 20. §. 1. a. dicitur de Patre aeterno Christi, ita & de eius matre temporali dici potest illud Rom. 8. Proprio filio suo non pepercit, sed pro nobis tradidit illum, scilicet passum voluntate, & affectu, quomodo non etiam cum illo omnia nobis donauit pertinentia ad recreationem nostram. ita sanctus Antoninus. & Sanctus Bonauentura in 1. tenent. distinct. 49. artic. 2. quaest. 2. in fin. agens quomo-*

*inclinata, non sedebat, non curua erat, sed stabat. Iacet qui in peccato per prauam operationem, sedet per mentis consensionem, inclinat per sensualium delectationem: at Virgo sanctissima, licet ab omni peccato immunis, tamen iam passionem experta est in morte filii, quantum unquam ullus martyr sustinuit in sua passione. Tercio stabat firma voluntati Dei conformans se sciebat Beata Virgo, quod Dei voluntas erat filium suum pati, & propter hoc in mundum venerat, & scriptura, qua sibi fatia nota erant, hoc pronuntiabant, qua sibi non poterant, & cum in omnibus requiem quaret, ut de ipsa canitur, qua non aliter verè quaret, & possidetur, nisi conformando se diuina voluntati secundum rationem, ideo stabat, non murmurabat, quod filius innocentissimus pateretur: non blasphemabat Iudaeos, quod ab eis, quibus tot fecerat beneficia, tam crudeliter tractaretur: Non vindictam à Deo petebat, quod illi à terra visus absterberentur ut merebantur: non capillos, vel vultum scindebat, quia vidua, & sine filio consolatore remanebat, sed stabat verè iusta, moesta, lacrymis plena, doloribus immerga. Anselmus o Domina quos fontes lacrymarum dicat erupisse de pudicissimis oculis tuis, cum attenderes unicum tuum innocentem coram te flagellari, ligari, m. a. l. i. & carnem carne de Deipara crudeliter a. s. s. e. c. a. r. i. & tamè ita diuina voluntati conformis fuisse, ut saluti humani generis ausidissima esses, ut dicere audeam quod si nullus fuisset reperiens, qui filium crucifigeret, ad hoc ut sequeretur salus hominum, & adimpleretur voluntas Dei secundum rationem, si copulasset, ipsa posuisset in crucem: neque enim credendum est minoris fuisse perfectionis, & obedientiae ad Deum, quam Abraham qui proprium filium obtulit Deo in sacrificium proprii manibus occidendum, & comburendum. Stabat ergo fixa in Dei voluntate. haecenus sanctus Antoninus, qui idem docuit loc. citat. c. 17. §. 4. Ideo Gerfon tractat. 2. super Magnif. affirmat de Virgine: *Quod ipsa, si Deus iussisset, crucifixisset, &c.* Item Sanctus Antonin. 4. part. tit. 15. c. 20. §. 1. a. dicitur de Patre aeterno Christi, ita & de eius matre temporali dici potest illud Rom. 8. Proprio filio suo non pepercit, sed pro nobis tradidit illum, scilicet passum voluntate, & affectu, quomodo non etiam cum illo omnia nobis donauit pertinentia ad recreationem nostram. ita sanctus Antoninus. & Sanctus Bonauentura in 1. tenent. distinct. 49. artic. 2. quaest. 2. in fin. agens quomo-*

Excelsa. Virgini in summi doloris summa maiestas. & patiens. Anselm. Virgo dei marit. dem. nis auis. summa. Gen. 22. Aug. conf. cap. Virg. pro mor. de. 2. R. Aug. S. Bern. S. Bern.

quomodo teneamur in voluto, vt loquuntur Theologi, conformari diuinæ voluntati, præsertim quia aliqui de nonnullis, quæ ex diuina voluntate accidunt, per compassionem dolent, id est, nolent euenire, & tamen in hoc actu merentur, vt Ieremias super destructione Ierusalem, & B Virgo super Christi passione, & responder illos voluntate absoluta voluisse quod Deus volebat; voluntate tamen conditionata, siue voluntate pietatis debuisse contrarium; & hac voluntate meritum apud Deum consecutos: quoniam hoc non est naturæ tantum, sed etiam rationis, & subiicit de Beata Virgine sic: Præcipue, inquit, hac voluntate merebatur in Christi filij passione beatissima Mater, & Virgo Maria, cui patienti quantum sexus muliebri fragilitas sustinere poterat compatiebatur. Nullo tamen modo est dubitandum, quin virilis eius animus, & ratio constantissima vellet etiam tradere filium suum pro salute generis humani, vt Mater per omnia conformis esset Patri, & in hoc miro modo debet laudari, & amari, quod placuit ei, quod vniuersus suus pro salute generis humani offerretur: & tantum etiam compassa est, vt si fieri potuisset, omnia tormenta, qua filius perussit, ipsa multo libentius sustinuisset. Verè ergo fuit fortis, & pia, dulcis pater, & seuer a filij parca, & nobis largissima. Hac ergo præcipue est amanda, & veneranda post Trinitatem summam, & eius prolem beatissimam Dominum nostrum Iesum Christum: haec tenus sanctus Bonauentura, & sanctus Bernardinus Senensis tom. 3. serm. 2. de glorioso nomine Mariæ artic. 2. cap. 4. Iste, inquit ex Augustino 4. Confess. est modus amantissimus,

uentiam absorbebas, sicut Ecclesiastici 1. mysticè scriptum est, Omnia flumina mirant in mare, id est, in Mariam, & mare non redundat, scilicet per impatientiam; redundat tamen in nos per eam mare largitatis diuina, quia de plenitudine eius accepimus omnes, in presenti gratiam, & in futuro gloriam. ita sanctus Bernardinus. Atque hæc de vicinitate Virginis cum Christo tempore passionis dicta sint.

CHRISTVS DOMINVS A MORTVIS
resurgens sive Genetrici primùm
apparet.

9. **N**ec solum in Christi passione Deiparæ cum eo vicinitas spectatur, verum etiam in eiusdem gloriosa Resurrectione. Neque enim Christus Dominus, qui consolatur humiles, passus est piissimæ suæ Genetricis cor tam acuto, tamque ingenti, quem ex eius passionis, ac mortis conspectu conceperat, mœroris gladio diutius transfigi, sed ubi victor ab inferis surrexit immortalitatis gloria ornatus, confestim ei omnium primæ apparuit, suaque præsentia omnem ei mœstitiam absterxit, ac mouo, & ineffabili gaudio perfudit, vt quæ præ aliis sociæ passionum extiterat, esset & consolationis. liceat enim nobis Deiparæ gaudium in filij Resurrectione ex læticia Iacob Patriarchæ æstimare, qui cum filium suum Ioseph à fera pessima deuoratum existimans diu luxisset, eum ex insperato viuere, & in omni terra Aegypti dominari intellexit: hoc enim audito, tamen vndecim ei filij superstites essent, tamen Genes. 49. quasi de graui somno euigilans, ait: Sufficit mihi si adhuc Ioseph filius meus vtiuit, vadam, & videbo illum, antequam moriar: qua ergo læticia exultauit Deipara, cum vnicum filium vnicè dilectum, quem atrocissimè excruciatum inter duos latrones in crucis patibulo mori conspexerat, iam viuentem, & gloria corporis insignem vidit, cui data erat omnis potestas in cœlo, & in terra, & vt in eius nomine omne genu flectatur, cœlestium, terrestrium, & infernorum, Et, vt reliqua sileam, verisimile est, quemadmodum cap. 5. dicebamus, ad claram diuinæ essentia visionem breui aliquo temporis spatio Deiparam tunc fuisse eleuatam ita, ut peculiari ratione verba illa Psalm. 93. viurpare potuerit, Secundaum multitudinem dolorum meorum fisionem dñi

Quomodo cum Virgine coniungatur dicitur de passione filij cum deus factio humana salutis.

Virgine in summi doloribus summa miseria, & patiens.

S. Bernar.

August. 4. Confess. cap. 5. Virginitatis pro filio moriendi desiderium 2. Reg. 18. Angelus.

S. Bernar.

Thron. 2.

Virginis gaudium in filij Resurrectione immensum 2. Cor. 1.

Gen. 49.

Matt. ult. Philip. 2.

Deipara ad claram visionem breui aliquo temporis spatio Deiparam tunc fuisse eleuatam ita, ut peculiari ratione verba illa Psalm. 93. viurpare potuerit, Secundaum multitudinem dolorum meorum fisionem dñi

356

*in corde meo consolationes tuae lasificauerunt animam meam. Si enim ex tot Doctorum sententia, quos cap. s. attulimus, Clara Dei visio aliquando ei est concessa, certè admodum verisimile est ipsam ei tributam non solum in Annunciatione, quod nominatim concedunt Albertus, & S. Antoninus cum Mater Dei effecta Verbum in tuo utero concepit, verùm etiam in gloria filii Resurrectione 2. Cor. 1. post turbulentissimam eiusdem passionis procellam, qua ipsa per compassionem mirum in modum præ aliis fuerat, vt diximus, iactata, vt sicut abundaunt passiones Christi in ipsa, & per Christum eius abundaret consolatio. Cum enim Christus Dominus, iuxta Iacob Patriarchæ vaticinium, ex Interpretum sententia, velut Catulus Leonis, qui citi, ac prædæ audior est, quam Leo, & propter acutiores firmioreque dentes audacior, ad prædæ, seu iuxta septuaginta, ex gerimine, seu, vt in Hebræo habetur, teste Hieronymo in quaestionibus hebraicis, ex captiuitate, hoc est, ex passione captiuam ducens captiuitatem ascendisset, quippe qui in sanguine testamenti sui Zach. 9. eduxit victos suos de latru, in quo non erat aqua, hoc est, Patres ex limbo in ubertate vindicauit, cum que idem Dominus in sepulchro non secus, ac Leo hanc prædæ in inferno voraturus, & de suis hostibus, quos plures in Sampsonis typo Iudic. 16. occidit moriens triumphum acturus, absque vilius timore securus requiescens accubisset, subiicit Iacob, *Quis succubabit eum?* ac si diceret, nullus impune eum lactere, vel interpellare audebit, vel nullus alius siue Angelus siue homo à morte eum suscitabit, sed ipse sua diuina virtute redimendus ab inferis, resurgens, iuxta illud Ioan. 2. *Soluite templum hoc, & in tris diebus excitabo illud, hoc autem dicebat de templo corporis sui.* Quoniam, inquit Leo serm. 1. de Resurrectione, *Deitas, qua ab utraque susceptus hominis substantia non recessit, quod potestate diuisit, potestate conmixuit.* Et quamuis Christi Resurrectio verè tributatur etiam Patri Actuum 2. & Rom. 8. hoc inde est, quoniam vna eadem, quæ est virtus, & operatio patris, est filii, quod eleganter explicat Origenes hom. 17. in Genesim, & S. Thom. 3. part. q. 53. art. 4. Nec tamen prætermittendum videtur id, quod de Catulo Leonis Origenes lococitato hæc verba Iacob enarrans affert, vult enim totum hoc vaticinium non ita cõmodè*

aptari Iudæ, & tribui eius, *Sed mulier, inquit, Gen. 41. conuenientius aptabitur huic loco mystica expofitio, in qua Catulus Leonis Christi non solum Tropæus, sed etiam Phisicus designatur, vt in Phisicologus de catulo leonis hac s. v. vs. quoniam cum fuerit natus, tribus diebus, & tribus noctibus dormiat, tum deinde Patres gemens, vel magis, tanquam tremefactus cubilis locus iustificat catulum dormientem: iste Catulus ergo ascendit ex gormine iuxta uertionem 70 id est, non ex semine, sed ex Virgine absque concubitu, vt velus virguleum: siue ramus, in quo manifestissimè, & veritate carnis assumptæ ex Virgine nunciat. Recumbens aormissit, sicut Leo: & Catulus leonem manifestissimè racubuisse, & aormissit dicitur de passione mortis ostenditur. Sea videtur amare vt Leo, & vt Catulus Leonis dormit. De catulo quidem iam superius dictum est, quod valè conuenienter aptatur in Christo qui tribus diebus, & tribus noctibus in coram terra sepulchris somnum mortis impleuit: vt Leo autem, quia mors Christi oppressio, & triumphus demonum fuit: omnem namque prædæ, quam Leo ille contraxerat inuaseras præstratis homine, & deicito, h. c. Leo interripuit, qui rediens ab inferis, & ascendens in altum captiuam duxit captiuam: em Hoc ergo modo, & somno suo Leo fuit vincens omnia, & debellans eum, qui habebat mortis imperium; & velut Catulus Leonis die tertio surrexit: hæc Origenes.*

Cæterum quamuis nullus alius homo, vel Angelus Christi à mortis potentate, vel impeno excitauit, Deipara tamè veluti leena generosissima, ac fortissima (hoc enim typo eadem, iuxta vt ipse, & ali) præclarè vocari docet Epiphanius hæresi 78. & alii) precibus suo rogatu, & precibus ardentissimis eum excitabat, ut à mortis somno cecius iurgeret, verbis illis Canticularum, *Reuertere dilecte me,* & illis Epiphanius *Psal 56 (quem admodum pie contempletur Con. 1. Bonauentura in Medit. vitæ Christi. 87.) Exurge gloria mea, exurge psalterium,* & *Cychara.* Quibus ex persona Christi respondens subiicitur, *Exurgam dulicula.* Vocatur autem Christus Psalterium, & Cychara, quoniam in cruce corpus eius sacratissimum, veluti fides in musico instrumento, distentum, suauissimè, & dulcissimum obediencia, & charitatis concentum Patri edidit; quo tono spiritus malus, Ioh. 14. & Princeps huius mundi eiectus est foras; & nunc etiam è fidelium cordibus Christi passionem, fide, & charitate venerantium eicitur,

servis ubiuebas eleuat. Psalm. 93.

Alb. Mag. S. Anton. Luc. 1. 2. Cor. 1. Gen. 49. Orig hom. 17. n Gen. Epiph hor 78. & alij commu. ni cr. Septua. gim. 40

Hieron.

Zach. 9.

Iud. 16.

Christus propria virginitate resurrexit Gen. 49 Ioan. 2.

Beo.

All. 2. Rom. 8. Origenes. S. Thom.

Origenes.

70. Inuy.

Gen. 47.

I. R. Tob. 11.

Gen. 47.

Tob.

Chr. Deip. pr. res. sicut app. B. 1. 1.

Am.

Luc. Ma.

Isa.

Ioh. 14.

1. Reg. 16. tur, sicut olim Dauide cytharam personante Saul refocillabatur, & leuius habebat, recedebatque ab eo spiritus malus. Quod si mater junioris Tobiae de absente filio sollicita, quotidie exiliens circuibat vias omnes, & sedebat in supercilio montis, ut procul videret filium, si sic non posset, venientem, & dies computabat quibus reuerti debebat; & quanto majori desiderio, & anxietate videndi filium resurgentem Deipara mundanis omnibus transiens, & in monte contemplationis residens ardebat, ac diem certum Resurrectionis assignatum expectabat; lacrymisque pijsissimis filium ad opus resurgendum perurgebat. Quocirca Si denunciam, inquit Leo Ierm. 1. de Resurrectione tri: *us moram tam celeritate Saluator noster abbreviauit, ut dum ad integrum secundandam diem pars primis nouissima. & pars tertij prima concurrerit, & aliquantum temporis spatio decederet, & nihil dierum numero deperiret, no turbatos discipulorum animos longa maestitudo cruciaret: sic Leo. Quarto magis id ad matris etiam preces, atque ad ejus consolationem effecisse existimandus est: nam & junior Tobias maturabat reditum: Quia Pater meus, inquit, & mater mea modo dies computant, & cruciatur spiritus eorum: igitur multo magis eximia Christi erga matrem presentem, & erga discipulos charitas eum, ut resurrectionem acceleraret, urgebat.*

Christus Deipara primū post resurrectionem apparet. B. Ignat.

10 Genitrici verō suæ omnium primæ, ut dicebamus, rethius suam presentiam exhibuit; licet enim sacra scriptura nominatim illam non exprimat, id nobis tamen, ut verbis utar B. Ignatij in meditationibus libri exercitiorum, reliquit pro certo, tanquam intellectum habentibus; ne alioqui iure audiamus illud: *adhuc & vos fr. & intellectus estis.* Nec verò desunt complures Patres, qui expressè id docent Ambros. lib. 3. de Virginibus: *Vsan, inquit, Maria resurgentem Dominum, & prima vidit, & credidit, vidit Maria Magdalena, quamuis adhuc ista natus sit.* Ambrosius, qui licet in c. 24. Luc. duas ponat Marias Magdalenas; unam, quæ cum altera Maria Matth. 28. tenuit pedes Iesu, & credidit. Alteram, quæ Joan. c. 21. Prohibita est tangere Christum: *Quoniam dubio, inquit Ambrosius, masculis abatur affectu.* In libro tamen 3. de Virginibus de Maria matre Domini, & non de Magdalena loqui videtur; tum quia eam, quæ prima Dominum vidit, & credidit Mariam simpliciter absque ulla additione appellat, quo nomine mater Domini significari solet, cum aliqui de alia loqueretur Magdalena, notam adhibiturus fuisset, tum quia ex loco Matthæi ab Ambrosio allegato Maria Magdalena non sola, sed cum altera Maria tenuit pedes Domini: quare non prima ante omnes, sed simul cum alia Dominum adorauit. Scio post Deiparæ apparitionem ex Evangelio Marci ultimo Dominum apparuisse primò Mariæ Magdalenæ, de qua eiecerat septem demonia. Verum Ambrosius lib. 8. in Lucam non agit de hac apparitione à Marco descripta, sed de illa Matthæi; & propterea ex doctrina Ambrosij colligo in lib. 3. de Virginibus, de Mariæ Deiparæ eum esse locurum; quod eruditè etiam probat noster Salmeron tom. II. tract. 11. contra Ioannem à Louanio, qui Ambrosium de Magdalena exponerebat. Nyssenus orat. 2. de Resurrectione, quicquid dicat eam cum alijs mulieribus ad sepulchrum propter Domini corpus ungendum accessisse, quod excellenti ejus fidei minimè congruente supra indicauimus, tamen, quod ad rem presentem spectat, docet eam primam non solum Christum resurgentem vidisse, sed Apostolis etiam denunciante, idque elegantissime confirmat: *Quia decubabat, inquit, Deiparæ: ea, quæ ad gaudium perinebat. Apostolis nunciare, ut qua radix gatey esset, sic ille. Idem docet Nicephorus lib. 2. historiae cap. 32. His consonat Sedulius libro 5. Palthalium carminum de Deipara agens:*

Hæc est conspicuo radians in honore Mariæ; Quæ cum clarifico semper sit nomine Mater; Semper Virgo manes. Hujus se visibus astans Lucas pulchram Dominus pro obtulit, ut bona mater Grandia diuulgans miracula, quæ fuit olim Aduanicenis iter, hæc sit roduntis & index.

Metaphrastes in oratione de vita, & dormitione Deiparæ: *Dei, inquit, Mater prima clarior affectu filij Resurrectionem, & eius predicatores ac eam magis confirmat, quam ea, quæ unguenta obtulerunt.*

11 Rupertus lib. 7. de diuin. offic. cap. 24. idem astringit, & ea de causa stationem in die Paschæ ad sanctam Mariam Maiorem fuisse indistinctam asserit; agens enim de Christi resurrectione: *Verissimè, inquit, maris filium resurgens apparuit, absque enim hoc ab illo, qui in lege suam patrem, & matrem honorare precepit: absque matrem propter se doloris gladio transuerbera.*

Luc. 24. Matth. 28. Joan. 21.

ter absque ulla additione appellat, quo nomine mater Domini significari solet, cum aliqui de alia loqueretur Magdalena, notam adhibiturus fuisset, tum quia ex loco Matthæi ab Ambrosio allegato Maria Magdalena non sola, sed cum altera Maria tenuit pedes Domini: quare non prima ante omnes, sed simul cum alia Dominum adorauit. Scio post Deiparæ apparitionem ex Evangelio Marci ultimo Dominum apparuisse primò Mariæ Magdalenæ, de qua eiecerat septem demonia. Verum Ambrosius lib. 8. in Lucam non agit de hac apparitione à Marco descripta, sed de illa Matthæi; & propterea ex doctrina Ambrosij colligo in lib. 3. de Virginibus, de Mariæ Deiparæ eum esse locurum; quod eruditè etiam probat noster Salmeron tom. II. tract. 11. contra Ioannem à Louanio, qui Ambrosium de Magdalena exponerebat. Nyssenus orat. 2. de Resurrectione, quicquid dicat eam cum alijs mulieribus ad sepulchrum propter Domini corpus ungendum accessisse, quod excellenti ejus fidei minimè congruente supra indicauimus, tamen, quod ad rem presentem spectat, docet eam primam non solum Christum resurgentem vidisse, sed Apostolis etiam denunciante, idque elegantissime confirmat: *Quia decubabat, inquit, Deiparæ: ea, quæ ad gaudium perinebat. Apostolis nunciare, ut qua radix gatey esset, sic ille. Idem docet Nicephorus lib. 2. historiae cap. 32. His consonat Sedulius libro 5. Palthalium carminum de Deipara agens:*

Hæc est conspicuo radians in honore Mariæ; Quæ cum clarifico semper sit nomine Mater; Semper Virgo manes. Hujus se visibus astans Lucas pulchram Dominus pro obtulit, ut bona mater Grandia diuulgans miracula, quæ fuit olim Aduanicenis iter, hæc sit roduntis & index.

Metaphrastes in oratione de vita, & dormitione Deiparæ: *Dei, inquit, Mater prima clarior affectu filij Resurrectionem, & eius predicatores ac eam magis confirmat, quam ea, quæ unguenta obtulerunt.*

11 Rupertus lib. 7. de diuin. offic. cap. 24. idem astringit, & ea de causa stationem in die Paschæ ad sanctam Mariam Maiorem fuisse indistinctam asserit; agens enim de Christi resurrectione: *Verissimè, inquit, maris filium resurgens apparuit, absque enim hoc ab illo, qui in lege suam patrem, & matrem honorare precepit: absque matrem propter se doloris gladio transuerbera.*

Marc. 26.

Ambros.

Salmeron
dysseuso

Cui ad ungendū filij corpus B. Virgo non accesserit.

Nicephorus Sedulius

Metaphr

Rupertus
Gra. 10 in
die Paschæ
cur ad san-
ctam Ma-
riam
Joan. 21.
Exod. 20

Luc. 2. eam, tam dura negligentia talis filius in hono-
 rari. Non sic Apostolica Romana Ecclesia veri-
 tas, qua hanc Beatam Ierusalem in principio lati-
 tia sua proposuit, cum in hęc prima die Pascha sta-
 tionem ad sanctam Mariam Missa officio præseri-
 psit: Ipsa præ omnibus, ipsa ante omnes vias hanc
 nostram pacem: & mox: Igitur pulchre majores
 nostri tradiderunt, ut dictum est, ut in processioni-
 bus cunctis Dominicis diebus per annum Beata
 Dei Genetricis memoria prima statione visitemus
 decantando quodlibet, quod eius proprium sit, sa-
 que salutata, & oratione dicta, tunc demum pro-
 cessionem peragamus, cuius rationem supra af-
 signauerat: Quid enim convenientius, quid pul-
 chrius, quid venerabilius, quam gratulari matri
 Virgini super Resurrectione Virginis. hæc Ru-
 pertus. Idem de Christi resurgenti prima ap-
 paritione suæ Genitrici facta affirmat. Ansel-
 mus cap. 6. de excellent. Virg. S. Bonauentura
 in meditationibus vite Christi cap. 27. S. Vi-
 centius sermone 1. in die Paschæ. S. An-
 toninus 1. part. historia tit. 5. cap. 7. §. 1. & S.
 Brigitta libr. 6. Reuelat. capit. 94. inter alia
 deipara reuelata scribit eam hæc sibi dicen-
 tem: Mihi, quæ sum Mater Dei: cum post eius mor-
 tem incomprehensibili dolore mæsta essem, appa-
 ruit idem filius meus priusquam alijs, & palpabi-
 lem se ostendit mihi consolans me, & commemo-
 rans se visibiliter in cælum ascensurum, quam-
 uis hoc non est scriptum propter meam humilita-
 tem: hæc ibi. hoc idem apud S. Brigittam in-
 ser. Angel. c. 6. Hoc ipsum, quod patrum testi-
 moniis astruitur, hac etiam ratione, leu con-
 gruentia optimè colligitur. Dominus enim dicitur
 1. inuenitur ab his, qui non tentant illum. Appa-
 ret autem eis, qui fidem habent in illum, & Ioan.
 14. Qui diligit me, diligetur à patre meo, & ego
 diligam eum, & Manifestabo ei meipsum: ut
 merito olim in Hymno S. Mariæ Magdalenæ

de ipsa propter apparitionem primam respe-
 ctu aliorum discipulorum ei factam canebatur:
Surgentem cum Victoria
Iesum videt ab inferis,
Prima meretur gaudia.
Quæ plus ardebat ceteris.
 Quæ cum ita sint, insignis Deiparæ fides, &
 ardens præ alijs omnibus in Christum dile-
 ctio, quæ, ut diximus, tempore præsertim Do-
 minicæ passionis eluxerunt, Primam Christi
 resurgenti apparitionem, & manifestationem
 promerebantur, & quæ prima ipsum adorauit;
 quem mortalem ex suo utero genuit, prima
 quoque immortalem è sepulchro prodeun-
 tem cerneret, ac veneraretur.

Atrogabit quispiam quare Marc. cap. 16. Marc. 16
 scribitur: Dominus primum apparuisse Mariæ
 Magdalenæ, nec apparitionis Deiparæ factæ
 Euangelistæ meminerunt Respondet Rupertus
 loco citato, ad Euang. listas pertinuisse
 nominare solos illos Resurrectionis testes
 præordinatos à Deo, quos Christi Resurre-
 ctionem annunciare decuit: cauerunt autem,
 ut monet Metaphrastes loco citato, mater-
 num asserere testimonium, ne videretur suspec-
 tum, & propter maternam conjunctionem
 fides ei minus haberetur. Anselmus autem
 loco citato aliam rationem à quodam viro
 sapiente sibi redditam memorat: Quia cum
 in Euangelio inquit, nihil superfluum reperitur,
 superfluum planè videretur si matri Domini fi-
 lius resurgens scriberetur, si ut alij cuiuslibet ap-
 paruisse: Regnam videlicet Cæli, & terra omni-
 que creatura coquare illis, quibus apparuit. sic
 Anselmus. Sancta Brigitta verò, ut vidimus, id
 propter humilitatem Virginis non fuisse ab
 Euangelistis literis mandatum ex eiusdem
 Deiparæ reuelatione testatur.

VIRGO DEIPARA IN COE-
 lum assumpta filio omnium proxima in gloriæ
 collocatione.
 CAPVT XII.

D. Thom. *U*m sedenti nihil sic sua
 sede vicinius, quæ admo-
 dum ex D. Thoma in su-
 perioribus vidimus jam-
 que ostenderimus B. Virgi-
 nem à sui o tu Deo dica-
 tam: Christo in Incarna-
 tione, in totius vitæ con-
 victu, & eiusdem passione maxime fuisse pro-

pinquam: reliquum esse videtur, ut de
 summa etiam vicinitate, quæ illi per Assum-
 ptionem cum eodem in omnem æternitatem
 intercedit in gloria, aliqua dicamus: ut sic
 hanc cum Throno similitudinem omni ex
 parte ei conuenire colligamus. Et licet de eius
 in Assumptione præ alijs vicinitate cum filio,
 nullus sic inter Catholicos dubitandi locus,
 idque

Deipara
 per Assum-
 ptionem